

KO TE

KAHITI O NIU TIRENI.

HE MEA TA I RUNGA I TE MANA O TE KAWANATANGA.

PONEKE, TAITE, TIHEMA 14, 1916.

Whakaneke Arai kia kawa ai e Tukuna tetahi Whenua Maori ki nga Tangata Paraiwete.

LIVERPOOL, Kawana.
OTA KAUNIHERA.

I te Whare o te Kawanatanga, i Poneke, i tenei te tekau ma tahi o nga ra o Tihema, 1916.

Tu ana i reira:

KO TE HONORE A. L. HERDMAN, HEI TUMUAKI MO TE KAUNIHERA.

I RUNGA i te kupu whakaae a te Poari Hoko Whenua Maori, e huaina nei i roto i tekiona toru rau e ono tekau ma toru o te Ture Whenua Maori, 1909, a i runga hoki i te whakahaerenga o te mana mo taua mahi kua whakawhiwhia ki a ia e taua tekiona, me tekiona kotahi rau kotahi tekau ma tahi o te Ture Whakatikatika Ture Whenua Maori, 1913 (kua whakatikatikaina nei e tekiona waru o te Ture Whakatikatika Ture Whenua Maori, Whakariterite Kereeme Whenua Maori, 1916), ko His Excellency te Kawana o te Tomionona o Niu Tireni, i runga i te tohu-tohu me te whakaae a te Kaunihera Whiriwhiri o taua Tomionona, tenei ka whakaneke, mo nga marama tekau ma waru i te wa e whai mana ai tetahi Ota Kaunihera i mahia i te rua tekau ma tahi o nga ra o Hune, 1915, arai i nga tuku katoa mo te whenua Maori e whakaaturia nei e te Kupu Apiti ki tenei, haunga ia te tuku ki te Karauna, ka tuwhera tera.

KUPU APITI.

PAKURATAHI Poraka: E 3,758 nga eka; Takiwa Ruuri o Puketapu.

J. F. ANDREWS,
Karaka o te Kaunihera Whiriwhiri.

Kahiti—A.

Whakaneke Arai kia kawa ai e Tukuna tetahi Whenua Maori ki nga Tangata Paraiwete.

LIVERPOOL, Kawana.
OTA KAUNIHERA.

I te Whare o te Kawanatanga, i Poneke, i tenei te tekau ma tahi o nga ra o Tihema, 1916.

Tu ana i reira:

KO TE HONORE A. L. HERDMAN, HEI TUMUAKI MO TE KAUNIHERA.

I RUNGA i te kupu whakaae a te Poari Hoko Whenua Maori, e huaina nei i roto i tekiona toru rau e ono tekau ma toru o te Ture Whenua Maori, 1909, a i runga hoki i te whakahaerenga o te mana mo taua mahi kua whakawhiwhia ki a ia e taua tekiona, me tekiona kotahi rau kotahi tekau ma tahi o te Ture Whakatikatika Ture Whenua Maori, 1913 (kua whakatikatikaina nei e tekiona waru o te Ture Whakatikatika Ture Whenua Maori, Whakariterite Kereeme Whenua Maori, 1916), ko His Excellency te Kawana o te Tomionona o Niu Tireni, i runga i te tohu-tohu me te whakaae a te Kaunihera Whiriwhiri o taua Tomionona, tenei ka whakaneke, mo nga marama tekau ma rua, i te wa e whai mana ai tetahi Ota Kaunihera i mahia i te rua tekau ma tahi o nga ra o Tihema, 1914, arai i nga tuku katoa mo te whenua Maori e whakaaturia nei e te Kupu Apiti ki tenei, haunga ia te tuku ki te Karauna, ka tuwhera tera.

KUPU APITI.

ORETE N Poraka: E 4 eka 17 paati; Takiwa Ruuri o Whangaparaoa.

J. F. ANDREWS,
Karaka o te Kaunihera Whiriwhiri.

Whakaneke Arai kia kua ai e Tukuna etahi Whenua Maori ki nga Tangata Paraiwete.

LIVERPOOL, Kawana.

OTA KAUNIHERA.

I te Whare o te Kawanatanga, i Poncke, i tenei te tekau ma tahi o nga ra o Tihema, 1916.

Tu ana i reira :

KO TE HONORE A. L. HERDMAN, HEI TUMUAKI MO TE KAUNIHERA.

I RUNGA i te kupu whakaae a te Poari Hoko Whenua Maori, e huaina nei i roto i tekiona toru rau e ono tekau ma toru o te Ture Whenua Maori, 1909, a i runga hoki i te whakahaerenga o te mana mo taua mahi kua whakawhiwhia ki a ia e taua tekiona, me tekiona kotahi rau kotahi tekau ma tahi o te Ture Whakatikatika Ture Whenua Moari, 1913, (kua whakatikatikaina nei e tekiona waru o te Ture Whakatikatika Ture Whenua Maori, Whakariterite Kereeme Whenua Maori, 1916), ko His Excellency te Kawana o te Tominiona o Niu Tirenī, i runga i te tohutohu me te whakaae a te Kaunihēra Whiriwhiri o taua Tominiona, tenei ka whakanēke, mo nga marama e ono i te wa e whai mana ai tetahi Ota Kaunihēra i mahia i te rua tekau o nga ra o Tihema, 1915, arai i nga tuku katoa mo etahi whenua Maori, ara tona wahi anake e pa ana ki nga whenua e whakaaturia nei e te Kupu Apiti ki tenei, haunga ia te tuku ki te Karauna, ka tuwhera tera.

KUPU APITI.

KATOA etahi whenua kei roto i te Takiwa Whenua o Akarana, ara ko nga wahi o nga Poraka o Okataina Nama 3, 5, 6B, 7, me 8, e porowhita ana i te Roto o Okataina, kia toru tekau tiini te whanui, atu i te takutai o taua roto ahu atu whakautu ki nga tibi o nga maunga, porowhita noa taua roto, ko nga eka o aua wahi o aua poraka ma te ruuri e kimi e whakataua, e whakaaturia nei ana whenua e te kara whero i runga i te mapi kua whakatakotoria ki te tari o te Poari Whenua Maori o Waiariki, kei Rotorua.

J. F. ANDREWS,

Karaka o te Kaunihēra Whiriwhiri.

Whakaneke Arai kia kua ai e Tukuna etahi Whenua Maori ki nga Tangata Paraiwete.

LIVERPOOL, Kawana.

OTA KAUNIHERA.

I te Whare o te Kawanatanga, i Poncke, i tenei te tekau ma tahi o nga ra o Tihema, 1916.

Tu ana i reira :

KO TE HONORE A. L. HERDMAN, HEI TUMUAKI MO TE KAUNIHERA.

I RUNGA i te kupu whakaae a te Poari Hoko Whenua Maori, e huaina nei i roto i tekiona toru rau e ono tekau ma toru o te Ture Whenua Maori, 1909, a i runga hoki i te whakahaerenga o te mana mo taua mahi kua whakawhiwhia ki a ia e taua tekiona, me tekiona kotahi rau kotahi tekau ma tahi o te Ture Whakatikatika Ture Whenua Maori, 1913 (kua whakatikatikaina nei e tekiona waru o te Ture Whakatikatika Ture Whenua Maori, Whakariterite Kereeme Whenua Maori, 1916), ko His Excellency te Kawana o te Tominiona o Niu Tirenī, i runga i te tohutohu me te whakaae a te Kaunihēra Whiriwhiri o taua Tominiona, tenei ka whakanēke, mo nga marama tekau ma waru i te wa e whai mana ai tetahi Ota Kaunihēra i mahia i te rua tekau ma tahi o nga ra o Hune, 1915, arai i nga tuku katoa mo te whenua Maori e whakaaturia nei e te Kupu Apiti ki tenei, haunga ia te tuku ki te Karauna, ka tuwhera tera.

KUPU APITI.

AROPAWANUI Poraka: E 5,043 nga eka; Takiwa Ruuri o Moeangiangi.

J. F. ANDREWS,

Karaka o te Kaunihēra Whiriwhiri.

Arai kia kua ai e Tukuna etahi Whenua Maori ki nga Tangata Paraiwete.

LIVERPOOL, Kawana.

OTA KAUNIHERA.

I te Whare o te Kawanatanga, i Poncke, i tenei te tekau ma tahi o nga ra o Tihema, 1916.

Tu ana i reira :

KO TE HONORE A. L. HERDMAN, HEI TUMUAKI MO TE KAUNIHERA.

I RUNGA i te kupu whakaae a te Poari Hoko Whenua Maori, e huaina nei i roto i tekiona toru rau e ono tekau

ma toru o te Ture Whenua Maori, 1909, a i runga hoki i te whakahaerenga o te mana mo taua mahi kua whakawhiwhia ki a ia e taua tekiona, ko His Excellency te Kawana o te Tominiona o Niu Tirenī, i runga i te tohutohu me te whakaae a te Kaunihēra Whiriwhiri o taua Tominiona, tenei ka arai, mo te tau kotahi, timata atu i te ra i tuhia ai tenei Ota Kaunihēra, i nga tuku katoa mo nga whenua Maori e whakaaturia nei i roto i te Kupu Apiti ki tenei, haunga ia te tuku ki te Karauna, ka tuwhera tera.

KUPU APITI.

TAKIWA RUURI O TOTORO.

Nga Ingoa o nga Poraka.	Nga Eka.		
	E.	R.	P.
Aorangi B Nama 1A	795	1	8
Aorangi B Nama 1B	417	2	8
Aorangi B Nama 1D	238	2	16

J. F. ANDREWS,

Karaka o te Kaunihēra Whiriwhiri.

Arai kia kua ai e Tukuna etahi Whenua Maori ki nga Tangata Paraiwete.

LIVERPOOL, Kawana.

OTA KAUNIHERA.

I te Whare o te Kawanatanga, i Poncke, i tenei te tekau ma tahi o nga ra o Tihema, 1916.

Tu ana i reira :

KO TE HONORE A. L. HERDMAN, HEI TUMUAKI MO TE KAUNIHERA.

I RUNGA i te kupu whakaae a te Poari Hoko Whenua Maori, e huaina nei i roto i tekiona toru rau e ono tekau ma toru o te Ture Whenua Maori, 1909, a i runga hoki i te whakahaerenga o te mana mo taua mahi kua whakawhiwhia ki a ia e taua tekiona, ko His Excellency te Kawana o te Tominiona o Niu Tirenī, i runga i te tohutohu me te whakaae a te Kaunihēra Whiriwhiri o taua Tominiona, tenei ka arai, mo te tau kotahi, timata atu i te ra i tuhia ai tenei Ota Kaunihēra, i nga tuku katoa mo nga whenua Maori e whakaaturia nei i roto i te Kupu Apiti ki tenei, haunga ia te tuku ki te Karauna, ka tuwhera tera.

KUPU APITI.

TAKIWA RUURI O TOTORO.

Nga Ingoa o nga Poraka.	Nga Eka.		
	E.	R.	P.
Rangitoto-Tuhua 61E	2,402	3	35
Rangitoto-Tuhua 61F Nama 3A	454	0	0
Rangitoto-Tuhua 61F 2B Nama 2	736	3	28
Rangitoto-Tuhua 61F Nama 1A	198	2	13
Rangitoto-Tuhua 61F Nama 1B	408	3	24

J. F. ANDREWS,

Karaka o te Kaunihēra Whiriwhiri.

Arai kia kua ai e Tukuna etahi Whenua Maori ki nga Tangata Paraiwete.

LIVERPOOL, Kawana.

OTA KAUNIHERA.

I te Whare o te Kawanatanga, i Poncke, i tenei te tekau ma tahi o nga ra o Tihema, 1916.

Tu ana i reira :

KO TE HONORE A. L. HERDMAN, HEI TUMUAKI MO TE KAUNIHERA.

I RUNGA i te kupu whakaae a te Poari Hoko Whenua Maori, e huaina nei i roto i tekiona toru rau e ono tekau ma toru o te Ture Whenua Maori, 1909, a i runga hoki i te whakahaerenga o te mana mo taua mahi kua whakawhiwhia ki a ia e taua tekiona, ko His Excellency te Kawana o te Tominiona o Niu Tirenī, i runga i te tohutohu, me te whakaae a te Kaunihēra Whiriwhiri o taua Tominiona tenei ka arai, mo te tau kotahi timata atu i te ra i tuhia ai tenei Ota Kaunihēra, i nga tuku katoa mo te whenua Maori e whakaaturia nei i roto i te Kupu Apiti ki tenei, haunga ia te tuku ki te Karauna, ka tuwhera tera.

KUPU APITI.

ROTOITI 3v Poraka: E 849 eka 12 paati; Takiwa Ruuri o Rotoiti.

J. F. ANDREWS,

Karaka o te Kaunihēra Whiriwhiri.

Whakaaturanga ka tangohia hei Rori etahi Whenua kei roto i Poraka V, Takiwa Ruuri o Waiawa.

HE whakaaturanga tenei e meatia ana kia mahia i raro i te Ture mo nga Mahi mo te Katoa, 1908, tetahi mahi mo te katoa, ara, kia mahia he rori ma runga i Poraka V, Takiwa Ruuri o Waiawa, a i runga i nga tikanga o taua mahi mo te katoa e meatia ana kia tangohia nga whenua e whakaaturia nei e te Kupu Apiti ki tenei. A tenei ano hoki ka whakaaturia ko te mapi o nga whenua e meatia nei kia tangohia kua whakatakotia ki te Poutapeta i Opotiki, kua waiho i reira hei tirohanga ma te katoa; a ko nga tangata katoa e pangia ana e te mahinga o taua mahi mo te katoa e te tangohanga ranei o aua whenua, mohemea he take tika a ratou hei whakahe i te mahinga o taua mahi mo te katoa i te tangohanga ranei o aua whenua, me tuku-a-tuhituni mai aua whakahe i roto i nga ra e wha tekau timata atu i te ra i perehitia tuatahitia ai tenei whakaaturanga, me tuku mai ki te Minita mo nga Mahi mo te Katoa, kei Poneke.

KUPU APITI.

NGA eka o nga whenua e tangohia ana:—

- 1 ruuri e 25 paati, ko tetahi wahi o Opape Nama 6g. He puruu te kara i runga i te mapi P.W.D. 41406.
- E 3 ruuri e 6.3 paati, ko tetahi wahi o Opape Nama 6h. He papura te kara i runga i te mapi P.W.D. 41406.
- 1 eka e 2 ruuri e 7.6 paati, ko tetahi wahi o Opape Nama 6r. He pango koma te kara i runga i te mapi P.W.D. 41406.

Kei roto i Poraka V, Takiwa Ruuri o Waiawa (S.O. 19094).

Kei roto i te Takiwa Whenua o Akarana; e ata whakaaturia ana i runga i te mapi kua maakatia a kua pania ki nga kara kua huaina i runga nei, kua whakatakotia ki te tari o te Minita mo nga Mahi mo te Katoa, Poneke, Takiwa Porowinitanga o Werengitana.

Ina hoki toku ringa, he mea tuhi ki Poneke, i tenei te tekau ma tahi o nga ra o Tihema, kotahi mano e iwa rau kotahi tekau ma ono.

W. FRASER,
Minita mo nga Mahi mo te Katoa.

PANUITANGA KOOTI WHENUA MAORI.

KOOTI WHENUA MAORI KI TAUPU A TE 1 O NGA RA O PEPUERE, 1917.

Tari Kooti Whenua Maori, Rotorua.

HE panuitanga tenei kia mohiotia ai ka tu te Kooti Whenua Maori ki Taupo a te 1 o nga ra o Pepuere, 1917, ki te whakawa ki te uiui hoki i nga tikanga o nga tono e mau i te Kupu Apiti i raro iho nei, he mea tuku mai ki te Kai-rehita, ki te uiui hoki i nga tikanga o etahi atu mea e whakatakotia tikatia mai ki te aroaro o te Kooti.

I tuhia i tenei te 9 o nga ra o Tihema, 1916.
[Waiariki, 1916-24.]

H. H. KINGI,
Kai-rehita.

KUPU APITI

TONO WHAKAWA TAKE PAANGA.

Nama.	Kai-tono.	Te Ingoa o te Whenua.	Nga Rohe.
1	Te Waaka Tamaira me etahi atu	Motutaiko	Kei te mapi.
2	Rangi Tahau me etahi atu ..	Parakiri	Kei te mapi.
3	Popoki te Kurupae me etahi atu	Parakiri	Kei te mapi.
4	Te Maari Matua	Ruarangi	Kei te mapi.
5	Wikitoria Kahua Dansey me etahi atu	Tauponui-a-Tia ..	Kei te mapi.
6	Hoko Patene	Tauponui-a-Tia ..	Kei te mapi.
7	Hoeta te Hata	Tauponui-a-Tia ..	Kei te mapi.
8	Te Popoki Kurupae me etahi atu	Tauponui-a-Tia ..	Kei te mapi.

TONO WHAKAWA WEHEWEHE.

Nama.	Kai-tono.	Te Ingoa o te Whenua.
9	Ata Materako	Ketemaringi 2.
10	Rangikaawatea Heperi	Opawa-Rangitoto.
11	Puataata Alfred Grace	Opawa-Rangitoto.
12	Hohepate Naihi me tetahi atu	Otnhounga.
13	Pakinga te Hata	Pahikohuru.
14	Rira Tukino	Pakuri.
15	Rira Ihaka	Pakuri.
16	Mere Papuha me etahi atu ..	Pakuri.
17	Hemi Kupa Kiripiti	Pakuri.
18	Herman Bennett Coupe	Pakuri.
19	Wikitoria Kahua Dansey	Pakuri.
20	Hoeta te Hata me etahi atu ..	Pahikohuru.
21	Hape Nikora	Pohokura 3.
22	Mihiroa Tinimene	Pohokura 3.
23	Parewera Reweti	Pouakani B 6B 4.
24	Keepa Peti me etahi tau	Pouakani B 6F 4D.
25	Keepa Peti me etahi atu	Pouakani B 5.
26	Keepa Peti me etahi atu	Pouakani B 9B.
27	Hipera Ranginia Keepa (G. Urquhart)	Rangatira.
28	Arihia Pua me etahi atu	Rangatira 8A (Papakainga).
29	Arihia Pua	Rangatira 8A 2C.
30	Arihia Pua	Rangatira 8A 15.
31	Popoki Kurupae	Rangatira 8A 10.
32	W. K. Dansey me etahi atu ..	Rangatira 8B.

TONO WHAKAWA WEHEWEHE.

Nama.	Kai-tono.	Te Ingoa o te Whenua.
33	Mareti Watene	Rangatira 8B 2.
34	Rira Ihaka	Rangatira 8A 12B.
35	Whata Roweti	Tahorakuri 2.
36	Te Kirikau Werahiko me etahi atu	Tahorakuri 5A.
37	Ramarihi Tanara	Tahorakuri 5A 1.
38	Kirikau Henare me etahi atu	Tahorakuri 5A 4.
39	Kirikau Henare me etahi atu	Tahorakuri 8C.
40	Wetini Pekatitoki me etahi atu	Tahorakuri 8L.
41	Mareti Watene	Tatua East.
42	Wikitoria Kahua Dansey me etahi atu	Tatua East.
43	Arama Karoka Ururoa me etahi atu	Tatua East.
44	Paora Rokino me etahi atu	Tauhara Waenga.
45	Ngapera te Waaka Tuku me etahi atu	Tauhara Waenga.
46	Paora Kohatu me etahi atu	Tauhara Waenga.
47	Arihia Pua	Tauhara Waenga 4A (Waipahihi).
48	Arihia Pua	Tauhara Waenga 4A (Patuiwi).
49	Popoki Kurupae	Tauhara Waenga 4A.
50	Waaka Matenga me etahi atu	Tauhara Waenga 4A 1 (Waitahanui).
51	Ngamotu Wiremu	Tauhara Waenga 4A 1 (Waitahanui).
52	Wiremu Kingi te Wharepurangi me etahi atu	Tauranga 1.
53	Oriwia Ngakao me etahi atu	Tihoi 3O.
54	Te Arai o te Teka	Tihoi 4B 2A.
55	Hamahona Heretaunga	Tutakau Rawhiti B.
56	Ramarihi Tanara	Tutakau Rawhiti B 2.
57	Timoti Ngataua me etahi atu	Waihaha 3D 1.
58	Ranginui Tahau me etahi atu	Waipahihi.
59	Wikitoria K. Dansey me etahi atu	Waipapa.
60	Ngawajata Heperi me etahi atu	Whakac.
61	Pereiti te Hereraina	Whangamata 2B 2A 1.

TONO I RARO I TEKIONA 121 O TE TURE WHENUA MAORI, 1909.

Nama.	Kai-tono.	Te Ingoa o te Whenua.	Te Ahua o te Tono.
62	Te Heuheu Tukino, ara Tureiti te Heuheu	Tahora-Kuri Nama 5 ..	E tono ana kia whakakorea nga wawahanga o te whenua.
63	Te Heuheu Tukino, ara Tureiti te Heuheu	Tahora-Kuri Nama 6 ..	E tono ana kia whakakorea nga wawahanga o te whenua.
64	Te Heuheu Tukino, ara Tureiti te Heuheu	Tahora-Kuri Nama 8 ..	E tono ana kia whakakorea nga wawahanga o te whenua.
65	Nuku Taimshameha (Findlay, Dalziell, me Sim)	Tahora-Kuri Nama 9 ..	E tono ana kia whakakorea nga wawahanga o te whenua.
66	Waaka Hunia (Findlay, Dalziell, me Sim)	Tauri B me C..	E tono ana kia whakakorea nga wawahanga o te whenua.
67	Oriwia Ngakao (T. W. Lewis) ..	Tihoi Nama 3..	E tono ana kia whakakorea nga wawahanga o te whenua.
68	Hihira te Ahuru (Findlay, Dalziell, me Sim)	Tutukau East B ..	E tono ana kia whakakorea nga wawahanga o te whenua.
69	Te Tumuaki Kai-ruuri ..	Tihoi 3 ..	E tono ana kia whakakorea nga wawahanga o te whenua.

TONO KIA KIMIHIA TE NUI O TE PAANGA O IA TANGATA O IA TANGATA.

Nama.	Kai-tono.	Te Ingoa o te Whenua.
70	Hape Nikora me etahi atu	Pohokura Nama 3.
71	Raimona te Kirikau me etahi atu	Tauri.

TONO KIA WHAKAPUTAINA HE PUKAPUKA WHAKAMANA KAI-WHAKAHAERE MO NGA TAONGA.

Nama.	Kai-tono.	Te Ingoa o te Tupapaku.
72	Hira Rangimatini	Tukituki Ihaha.

TONO WHAKAWHITI WHENUA.

Nama.	Kai-tono.	Nga Ingoa o nga Whenua e meatia ana kia Whakawhitia.
73	{ Kumeroa te Tini .. .. . Rangitiki Arani	Pouakani B 6B, Tekiona 1. Tihoi Nama 3a.

TONO KIA KIMIHIA KIA WHAKATAUA HOKI NGA MONI E TIKA ANA KIA UTUA MO NGA WHENUA KUA TANGOHIA I BARO I TE TURE MO NGA MAHI MO TE KATOAA, 1908.

Nama.	Kai-tono.	Te Ingoa o te Whenua.	Nga Eka kua tangohia.	Te Take i tangohia ai.
74	Hekeretari mo nga Mahi mo te Katoa	Tahora - Kuri Nama (wahi)	9 E. R. P. 21 3 18	Hei patiki hoiho.

TONO KIA WHAKAPUTAINA E TE KOOTI HE OTA MO NGA MONI KUURI KAORE ANO I WHAKARAANA A KIA WAHIA HE PIHI WHENUA MOTUHAKA HEI UTU MO AUA MONI.

Nama.	Kai-tono.	Te Ingoa o te Whenua.	Te Ra i timata ai te Initarati.	Te Nui o te Moni hei Utunga.
75	Komihana o nga Whenua o te Karauna, Akarana	Pouakani C Nama 2	.. ..	£ s. d. 8 14 0
76	Peter Oliphant	Rangatira Nama 1	.. 21 Pepuere, 1894	.. 17 13 6

TONO WHAKAMANA WIRA.

Nama.	Kai-tono.	Te Ingoa o te Tupapaku.
77	Patatai te Hanairo	Wiripine Ninia ara Wiripine Titirahi.

78. I runga i nga tikanga o tekiona 24 o te Ture Whakatikatika Whenua Maori Whakariterite Kereeme Whenua Maori, 1916, tenei ka whakaaturia ka tu te Kooti Whenua Maori ki Taupo a te 1 o nga ra o Pepuere, 1917, ki te uiui ki te ripoata hoki i nga kereeme me nga take kei roto i nga pitihana ki te Paremete e whai ake nei, i runga ano i te whakahau a taua tekiona:—

Pitihana Nama 342, o te tau 1915, na Rangi Maharahara Rore me etahi atu, e inoi ana kia whakakorea te ota riiwhitanga o tona (o te Rangi Maharahara Rore) paanga i Runanga Nama 1B.

TONO KIA WHAKATURIA HE KAI-TIAKI.

Nama.	Kai-tono.	Te Ingoa o te Whenua.	Te Ingoa o te Tamaiti.
79	Ngapuke te Hanairo	Te Tihoi me era atu poraka ..	Ngahina Papuha.
80	Te Aonui te Hoariri	Kaimanawa 1, 2, me 3, me Tarewa	Momo te Aonui.

TONO WHAKATU KAI-RIUWHI KI NGA PAANGA WHENUA.

Nama.	Kai-tono.	Te Ingoa o te Whenua.	Te Tangata kua mate.
81	Te Waaka Tamaira	Tauranga 1	Te Aitu te Moa.
82	Hana Takarehu	Te Tihoi	Amiria te Manaawai.
83	Te Taite te Tomo	Te Tihoi 2b	Ani Kanara Parekahurangi.
84	Hamahona Heretaunga	Tutukau Rawhiti	Aperahama te Hariroa.
85	Paora Tokoahu	Kaimanawa A	Areta Tokoahu.
86	Metapere Ropata	Te Tihoi 2	Arita Haimona.
87	Metapere Ropata	Te Pouakani	Arita Haimona.
88	Metapere Ropata	Whangamata	Arita Haimona.
89	Ngapawa Ngaamo	Ketemaringi 2	Atama te Rako.
90	Erana Eru me tetahi atu	Tauhara Waenga	Eru te Wharetukoro.
91	Ihipera Erueti	Oruanui A	Urueti te Poko.
92	Parekaui te Kapua	Kaimanawa Nama 1	Hana te Rangi Tumamao.
93	Mihi Apitaru me etahi atu	Hurakia	Haiminia te Raaku.
94	Uru Whakaki (J. F. Strang)	Hurakia B	Te Hakiri te Naku.
95	Ngahuka Riria me tetahi atu	Te Tihoi 3x 3	Hapeta te Paku.
96	Te Paerata Hapi me etahi atu	Te Tihoi 3o 2	Hapi Ngakao.
97	Hamahona Heretaunga	Otairi	Harata Puru te Hariroa.
98	H. te Whetu	Hukui	Te Hauoterangi Hohepa.
99	Te Taite te Tomo	Te Tihoi 2b	Henare te Herekau.
100	Hemi Pekana me etahi atu	Waihaha	Hemi Pekana.
101	Henare Werahiko	Tahorakuri 6	Himi Ruru.
102	Henare Werahiko	Tahorakuri 8	Himi Ruru.
103	Henare Werahiko	Tutukau Rawhiti B 7	Himi Ruru.
104	Tutaki te Ringitanga	Hurakia B	Hineitepapa Reihana te Iwa Maata.
105	Te Taite te Tomo	Tihoi 2b	Hirani Parakete.
106	Te Katene Hirini	Waihaha 3b	Hirini Tamahiki.
107	Te Katene Hirini	Waihaha 2b	Hirini Tamahiki.
108	Paora Tokoahu	Kaimanawa A	Hoani te Rakato.
109	Tawera Wikohika	Oruanui	Hohepa Tamamutu.

TONO WHAKATU KAI-RIIWHI KI NGA PAANGA WHENUA.

Nama.	Kai-tono.	Te Ingoa o te Whenua.	Te Tangata kua mate
110	Hori te Hina	Matata 7	Hori te Hina.
111	Hemi Kupa Kiripiti	Pakuri	Hori te Hina.
112	Hone Teri	Whangamata 2B 2B2	Hori Tamaiwhana.
113	Te Ngaroata Watene	Pouakani B 6D	Huriana Hakopa.
114	Hepi te Huia me etahi atu	Whangamata 2B 2B2	Hurinui Hauraki.
115	Ihaia te Hina	Pakuri	Ihaia te Hina.
116	Mihiroa Tinimene	Heruwi 4A 2	Karauria te Roto.
117	Maremare Hori te Waru	Te Tihoi 3L	Katarina Hura.
118	Steven John Hartley	Pouakani B 6	Kia Raku.
119	Steven John Hartley	Pouakani B 9	Kia Raku.
120	Roha Aperahama (Kirk me Rapley)	Whangamata 2B	Kiri Whitipatato.
121	Turuke Hura	Whangamata 2F 2B 2	Kiri Whitipatato.
122	Turuke Hura	Whangamata 2B	Kiri Whitipatato.
123	Hamahona Heretaunga	Tutukau Rawhiti	Mamae Hamahona.
124	Hihira Moroati (George Harper)	Pokuru	Te Matenga Moroati.
125	Hihira Moroati (George H. Harper)	Rotokawa	Te Matenga Moroati.
126	Hihira Moroati (George H. Harper)	Tahora-Kuri	Te Matenga Moroati.
127	Waaka Matenga me tetahi atu	Tauhara Raki	Matenga Hapi.
128	Waaka Matenga me tetahi atu	Pahikohuru	Matenga Hapi.
129	Waaka Matenga me tetahi atu	Waipahihī	Matenga Hapi.
130	Waaka Matenga me tetahi atu	Tauhara Tonga	Matenga Hapi.
131	Waaka Matenga me tetahi atu	Tauhara-Waenga	Matenga Hapi.
132	Nepia Kipa	Pouakani B 6B 2	Mautiki Kipa.
133	Nepia Kipa	Pouakani B 6B 10	Mautiki Kipa.
134	Hihira Moroati (George Harper)	Pouakani B 9	Te Matenga Moroati.
135	Te Nguha Huirama	Teohi 3B	Meihana Takiwa.
136	Te Nguha Huirama	Tihoi 4B	Meihana Takiwa.
137	Hera Pineaha Takurua	Whangamata 3E 1B	Makareta Pineaha.
138	Rangi Hohepa	Tahora-Kuri 6C Nama 5	Mamae Hohepa.
139	Rangi Hohepa	Tahora-Kuri 8	Mamae Hohepa.
140	Rangi Hohepa	Tahora-Kuri 9	Mamae Hohepa.
141	Mihiroa	Runanga 1B	Te Mate Tahuna.
142	Waeoro Matena	Hurakia B	Matehaere Matena.
143	Mihiterina Hctaraka	Waihaha	Mere Moutere.
144	Ramarihi Tanara	Tutukau Rawhiti B 1	Mere Ramarihi.
145	Parewa Paerikiriki (T. W. Lewis)	Kaimanawa 2	Mereku Kohika.
146	Pitiroi Mohi	Matata 7	Mohi.
147	Pitiroi Mohi	Tatua Rawhiti	Mohi te Apu.
148	Kihirini Wenetia	Whangamata 2E 1B	Morehu Tamahiki.
149	Wherowhero Piwhara	Whangamata 2B	Ngatau Hunia.
150	Wherowhero Piwhara	Te Tihoi 3N	Ngatau Hunia.
151	Te Taite te Tomo	Te Tihoi 2D	Nerehana te Whare.
152	Amāna Kurapoto Tukorehu	Opawa-Rangitoto	Ngawhakarau Tukorehu.
153	Amāna Kurapoto Tukorehu	Tauhara ki te Tonga	Ngawhakarau Tukorehu.
154	Arihia Pua	Rangatira 8A	Ngawini Pua.
155	Arihia Pua	Tauhara-ki-Waenganui 4A	Ngawini Pua.
156	Te Manu te Kotuku	Kotemaringi 2	Te Ngohe te Manu.
157	Te Onetu K. Pineaha	Whangamata 4	Peeke Ruku.
158	Te Onetu K. Pineaha	Whakamaru-Maungaiti K 1B	Peeke Ruku.
159	Te Onetu K. Pineaha	Pouakani B 6	Peeke Ruku.
160	Te Onetu K. Pineaha	Tihoi 3	Peeke Ruku.
161	Keepa Pecti (Scannell me Wood)	Pouakani B6 F 4	Pecti Waipaopao.
162	Keepa Pecti (Scannell me Wood)	Pouakani B 5	Pecti Waipaopao.
163	Keepa Pecti (Scannell me Wood)	Pouakani B 6F	Pecti Waipaopao.
164	Miniana Peraniko	Te Pokohu	Peraniko Ngarimu.
165	Miniana Peraniko	Kuhawaea 2	Peraniko Ngarimu.
166	Miniana Peraniko	Rangipo	Peraniko Ngarimu.
167	Miniana Peraniko	Whirinaki 6	Peraniko Ngarimu.
168	Miniana Peraniko	Whirinaki 2	Peraniko Ngarimu.
169	Miniana Peraniko	Whirinaki 3	Peraniko Ngarimu.
170	Miniana Peraniko	Heruwi 4B	Peraniko Ngarimu.
171	Hurakia Matena	Hurakia B	Peti te Heremuka.
172	Te Uru Whakaki (J. F. Strang)	Hurakia B	Peti Makehu.
173	Rangi Maharahara	Tauhara-Ki-Waenganui	Pita Hohaia, ara Hohaia Pita.
174	Rangi Maharahara	Wharefote 1	Pita Hohaia, ara Hohaia Pita.
175	Hana Tukorehu	Te Tihoi	Pokuru Tukorehu.
176	Hone Teri	Te Tihoi 3B 2	Puaki Tiaria.
177	Hone Teri	Whangamata 2B 2B 1	Puaki Tiaria.
178	Nepia Kipa	Whangamata 2E	Raimapaha Kipa.
179	Nepia Kipa	Te Tihoi 3B 8B	Raimapaha Kipa.
180	Nepia Kipa	Pouakani 6C 6C	Raimapaha Kipa.
181	Te Haukino Rangiamohia	Omataroa 3A	Rangiahua Rangiamohia.
182	Te Haukino Rangiamohia	Waimana 234A	Rangiahua Rangiamohia.
183	Ngakuru Taneta	Tutukau B 7A	Te Rangikarongata.
184	Kapu te Hohika	Waiherowhero	Rangipuata Wiripine.
185	Ramarihi Tanara	Tutukau Rawhiti B 1	Rapata Ramarihi.
186	Rapiata Tanirau	Pohokura 3	Rauhina.
187	Uru Whakaki (J. F. Strang)	Hurakia B	Te Rau te Manu.
188	Iritana Raukawakawa	Runanga	Te Raukawakawa.
189	Henare Werahiko	Tahorakuri 8	Rawinia te Maro.
190	Henare Werahiko	Tahorakuri 6	Rawinia te Maro.
191	Henare Werahiko	Tutukau 7	Rawinia te Maro.
192	Henare Werahiko	Tahorakuri 8	Ripeka te Maro.
193	Henare Werahiko	Tutukau Rawhiti B 7	Ripeka te Maro.

TONO WHAKATU KAI-RIWHI KI Nga PAANGA WHENUA.

Nama.	Kai-tono.	Te Ingoa o te Whenua.	Te Tangata kua mate.
194	Henare Werahiko	Tahorakuri 6	Ripeka te Maro.
195	Miriama Peraniko	Rangatira 8b	Reiha Komero.
196	Narihi Raniera	Tahorakuri 2	Reihana Puwhakaoho.
197	Rihi Raniera	Tahorakuri 5	Reihana Puwhakaoho.
198	Rihi Raniera	Tahorakuri 6b	Reihana Puwhakaoho.
199	Rihi Raniera	Tahorakuri 8J 2	Reihana Puwhakaoho.
200	Rihi Raniera	Tahorakuri 9	Reihana Puwhakaoho.
201	Rereiti te Hereraina	Whangamata 2B 2A 1	Reitini te Hereraina.
202	Wiri Waata Tirangi	Te Tihoi 3L	Ripeka Eparaima.
203	Tute Nepia	Wharetoto 3	Roera te Pahupahu.
204	Kainamu Arapeta	Hukui	Te Rongopakaha.
205	Rihari Hinerau	Hurakia B	Ruatakitahi Hinerau.
206	Raukura Takurua	Waituhi-Kuratau 4	Takurua te Kuru.
207	Hone Teri	Te Tihoi 3B 8B	Tairiri Papaka.
208	Hone Teri	Te Tihoi 3B 8B	Tiaria Hone Teri.
209	Hone Teri	Whangamata 2E 1B	Tiaria Hone Teri.
210	Ramarihi Tanara	Tutukau Rawhiti B 1	Tanara Ramarihi.
211	Te Uru Whakaki (J. F. Strang)	Hurakia B	Tapua Whakaki.
212	Waeroa Matena	Hurakia B	Tapua Whakaki.
213	Whitipatato Rapana me etahi atu	Whangamata 2B	Terewaho Rapana te Waha.
214	Te Haukino Rangiamohia	Omatara 3A	Tiopira Rangiamohia.
215	Te Haukino Rangiamohia	Waimana 234A	Tiopira Rangiamohia.
216	Taraipine Hunia	Otuhounga	Turuhira Rangihemo.
217	Tutairi te Ringitanga	Hurakia B	Waheroa Putea Maata.
218	Ratima Kerei	Kaimanawa 1E 6	Te Wani Kau Koau.
219	Rangitahi Putangarou	Ketemaringi	Te Wairoa Piripi.
220	Hamahona Heretaunga	Tahorakuri 6	Whakatau Paneta.
221	Aperahama Wiari	Pouakani B 6 F 2	Wiari Ngatai.
222	Aperahama Wiari	Waihaha 3, Tekiona 10	Wiari Ngatai.
223	Aperahama Wiari	Waihaha 3, Tekiona 11	Wiari Ngatai.
224	Aperahama Wiari	Whangamata 3	Wiari Ngatai.
225	Rangipawera Ropata	Hurakia B 1c	Wiremu Ngaheke.
226	Roka Wiremu	Te Hukui	Wiremu Pauro Whareaitu.
227	Hata Reweti	Tutukau Rawhiti B 7A	Wiremu Honeri.

KOOTI WHENUA MAORI KI WHANGAREI A TE 18 O Nga RA O HANUERE, 1917.

Tari Kooti Whenua Maori, Takiwa o Tokerau, Akarana.

HE panuitanga tenei kia mohiotia ai ka tu te Kooti Whenua Maori ki Whangarei, a te 18 o nga ra o Hanuere, 1917, ki te whakawa ki te uiui hoki i nga tikanga o nga tono e mau i te Kupu Apiti i raro iho nei. Ki te kore te Kooti e tu a taua ra ka tu a muri tata atu ina watea i etahi atu o ona raruraru.

I tuhia i tenei te 6 o nga ra o Tihema, 1916.
[Tokerau, 1916-33.]

C. P. NUTANA,
Kai-rehita.

KUPU APITI.

TONO WHAKAWHITI WHENUA.

Nama.	Kai-tono.	Te Ingoa o te Whenua.
129	{ Kaka Porowini .. .. . Repe Rini	Motatau 1B 4A 2C. Motatau 1B 4A 2A 1.

TONO KIA WHAKATURIA HE KAI-TIAKI.

Nama.	Kai-tono.	Te Ingoa o te Whenua.	Nga Ingoa o nga Tamariki.
130	H. F. Guy	Kohatutaka	Erana Poakatahi.
131	Tau Henare	Mangakowhara	Te Whanauhau Kuti.

APERATA KOOTI MAORI KI TOKOMARU PEI A TE 10 O Nga RA O HANUERE, 1917.

MO MANGAHAUINI NAMA 7.

Teri o te Kai-rehita Kooti Whenua Maori, Kihipane, 4 o Tihema, 1916.

HE panuitanga tenei ki a mohiotia ai ka tu te Aperata Kooti Maori ki Tokomaru Pei a te 10 o nga ra o Hanuere, 1917, ki te uiui ki te tiroiro ano i te ahua o nga ota a te Kooti Whenua Maori, a te Aperata Kooti Maori ranei, i hanga ai i nga wa kua mahue ake nei, mo te taha ki Mangahauini Nama 7 Poraka, mo runga i te ahua o nga ota whakatahi i nga paanga, ara hea, o ia tangata o ia tangata o roto i taua whenua, i raro i nga ahuatanga o tekiona 19 o te Ture Whakaitatika Ture Whenua Maori, Whakariterite Kereeme Whenua Maori, 1916.

E whakaatu ana tenei ki nga tangata e pa ana kia tae ratou ki taua wahi a taua wa.

[Kihipane, 1917-1.]

HERORA KAA,
Kai-rehita.

KOOTI WHENUA MAORI KI UAWA A TE 19 O NGA RA O HANUERE, 1917.

Tari Kooti Whenua Maori, Kihipane.

HE panuitanga tenei kia mohiotia ai ka noho te Kooti Whenua Maori ki Uawa, a te 19 o nga ra o Hanuere, 1917, ki te whakawa ki te uiui hoki i nga tikanga o nga tono e mau i te Kupu Apiti i raro iho nei, he mea tuku mai ki te Kai-rehita, ki te uiui hoki i nga tikanga o etahi atu mea e whakatakatoria tikatia mai ki te aroaro o te Kooti.

I tuhia i tenci te 9 o nga ra o Tihema, 1916.
[Kihipane, 1917-2.]

HERORA KAA,
Kai-rehita.

KUPU APITI.

TONO WHAKAWA WEHEWEHE.

Nama.	Kai-tono.	Te Ingoa o te Whenua.
1	Amiria Kupara Omerengi	Kaupekaahaumia.
2	Tamati Tautau me etahi atu	Kopuatarakiki 2b.
3	Ani Kirimana	Kopuatarakiki 2b.
4	Hori Raerena	Kakahi (Waimihia).
5	Te Keepa Tamitere	Mangahauini 1.
6	W. H. Potae me etahi atu	Mangahauini 2.
7	Mikaera Pewhairangi	Mangahauini 10.
8	Pirihira te Kuru	Mangaheia 2c.
9	Arapeta Rangiuia me etahi atu	Mangaheia 2b.
10	Renata Rangi me etahi atu	Mangarara 2A 5.
11	Tame Kirimana me etahi atu	Mangatuna A.
12	Hariata Tautau	Mangatuna A 1.
13	Apiata te Iritawai me etahi atu	Mangatuna 1c 4.
14	Keita Pahura me etahi atu	Mangatuna 1c 4 me 5.
15	Raniera Komaru	Mangatuna 1f.
16	Hariata Tautau	Mangatuna 1h 2.
17	Watarawi Rangi	Mangatuna 2b.
18	Te Hau Konatu	Mangatuna 2g 1.
19	Urupa Huhu	Maraha.
20	Tuahine Amaru	Otahu.
21	Harata te Iringaio	Rotokautuku 6g.
22	Harata te Iringaio	Rotokautuku 6h.
23	Harawira Whakataka	Rotokautuku 6k 3.
24	Koche Taihaere	Taumatapatiti 1b.
25	Koche Taihaere	Taumatapatiti 2b.
26	Koche Taihaere	Tauwhareparae 1b.
27	Te Keepa Tamitere	Tawhiti 1 (Waima).
28	Hare Hautapu	Tawhiti 1.
29	Hori Raerena	Tawhiti 1b 1.
30	Pine Ngawaea me tetahi atu	Tokomaru B 5.
31	Koche Taihaere	Tokomaru K 4b 2.
32	Harata Aratapu	Tokomaru K 4c.
33	Koche Taihaere	Tokomaru K 7.
34	Koche Taihaere	Tuakau-Pirauau 1A 3.
35	Hataraka Marino me etahi atu	Tuawhatu 3.
36	Popata Ukiuki	Tokomaru K 6.
37	Hori Raerena	Tawhiti 1e 1b.
38	Hori Raerena me etahi atu	Tawhiti 1f.
39	Mikaera Pewhairangi me etahi atu	Waihoa 2 (he wahi i mahue ki waho).

TONO KIA WHAKATOPUTIA NGA PAANGA WHENUA.

Nama.	Kai-tono.	Te Ingoa o te Whenua.
40	Minita Maori	Nuhiti 1 me 2a.

TONO KIA WHAKAMUTUA TETAHI KAPOREIHANA.

Nama.	Kai-tono.	Te Ingoa o te Whenua.
41	Ripeka te Rure me Koche Taihaere	Tokomaru K 7.

TONO WHAKAWHITI PAANGA WHENUA.

Nama.	Kai-tono.	Te Ingoa o te Whenua.
42	{ Wiremu Karaka	Mangahauini 17.
	{ Peta Maukau	Waihoa 1b.
43	{ Wiremu Karaka	Anaura (tetahi wahi).
	{ Tupara Tikitiki me etahi atu	Waihoa 1b.

TONO WHAKAMANA WIRA.

Nama.	Kai-tono.	Te Tangata kua mate.
44	Hone te Rua	Hirini Tikera.

TONO TAMAITI WHANGAI.

Nama.	Kai-tono.	Te Ingoa o te Tamaiti Whangai.
45	Whata Waewae	Pani Huaki.

TONO KIA HANGAIA HE OTA MO NGA RUURI KAORE ANO I EA NOA.

Nama.	Kai-tono.	Te Ingoa o te Whenua.
46	Tumuaki Kai-ruuri	Tokomaru K 4B 1, K 4B 5, K 4C 1, K 4C 2, K 7A, K 7B.
47	Tumuaki Kai-ruuri	Tokomaru G 2A G 2B.
48	Tumuaki Kai-ruuri	Mangatuna 1D 2A, 1D 2H.
49	Tumuaki Kai-ruuri	Mangahauini 6A, 6E.
50	Tumuaki Kai-ruuri	Mangahauini 4A, 4F.
51	Tumuaki Kai-ruuri	Kaiaua 2D 1 2D 2.
52	Tumuaki Kai-ruuri	Kopuatarakihi 1B 1, 1B 4.

TONO KIA KIMIHA TE NUI O TE PAANGA O IA TANGATA O IA TANGATA.

Nama.	Kai-tono.	Te Ingoa o te Whenua.
53	Hemi Wakarara	Mangahauini 7.
54	Mikaera Pewhairangi	Mangahauini 7A.
55	Arapeta Rangiuia me etahi atu	Paremata 2.
56	Rawiri Karaha me etahi atu	Paremata 2.

TONO WHAKATU KAI-TIAKI.

Nama.	Kai-tono.	Nga Ingoa o nga Whenua.	Nga Ingoa o nga Tangata e Mana-kore ana.
57	Popata Ukiuki	Tauwhareparae 1E me 2A me Taumatapatiti 2B	Ihaka Rutene (Ukiuki).
58	Apirana T. Ngata	Tawhiti 1A 2	Hatarei Hautupu.
59	Tupara Tikitiki	Waihoa 1B, Te Kapa, me Pohautea	Puawai Tikitiki, Kararaina Tikitiki, Katerina Tikitiki, me Turi Tikitiki.

PITIHANA I TUKUA MAI E TE PAREMATA, I BARO I NGA TIKANGA O TEKIONA 74, TURE 1916, NAMA 12, KIA UIUIA KIA RIPOATATIA E TE KOOT.

Nama.	Pitihana.
60	Pitihana Nama 159 o te tau 1915, na Maora Muhu, he inoi kia whakaurua tona ingoa ki roto i te Marau Poraka.

ERA ATU AHUA TONO.

Nama.	Kai-tono.	Te Ingoa o te Whenua.	Te Ahua o te Tono.
61	Mikaera Pewhairangi me etahi atu	Anaura	Tono i raro i tekiona 3, Ture 1923, Nama 71, kia whakahaerea e te Kooti tona mana i raro i taua tekiona.
62	Ripeka te Rure	Tauwhareparae 1A 5	Kia uiuia ano nga wawahanga.
63	Hohepa Tangoiro	Ahikouka 2B	Kia whakatikatikaia te ota whakatu kai-riiwhi ki a Huriata Tamitere, kua mate.
64	Wiremu Karaka	Mangahauini 9	Kia rohea tetahi wahi o taua poraka hei urupa.
65	H. H. Fairlie	Mangahauini 10	Kia whakatikatikaia nga hea i whakataua ki a Wi Rangi.
66	Komihkna o te Tairawhiti	Mangawaru 2 me 3	Kia whakataua nga tangata whai paanga me nga whakabesheatanga.
67	Wiremu Karaka	Tuatini Taonehipi	Kia kimihia nga tangata whai-paanga me nga hea mo ia tangata mo ia tangata.
68	W. H. Potae me Harata Poiwa	Motuotera	Kia kimihia nga tangata no ratou te whenua i mua, me te nui o nga moni kapeneheihana hei utunga ki a ratou.

TONO WHAKATU KAI-RIHWHI KI NGA PAANGA WHENUA.

Nama.	Kai-tono.	Te Ingoa o te Whenua.	Te Tangata kua mate.
69	Rawiri te Hau	Puketiti 3	Ahiwera te Hau.
70	Te Mihi Tauati	Mangahauini 7	Anaru Tauati.
71	Te Mihi Tauati	Mangahauini 7B	Anaru Tauati.
72	Te Mihi Tauati	Mangahauini 10	Anaru Tauati.
73	Te Mihi Tauati	Mangahauini 12	Anaru Tauati.
74	Te Mihi Tauati	Mangahauini 16	Anaru Tauati.
75	Te Mihi Tauati	Mangahauini 17	Anaru Tauati.
76	Te Mihi Tauati	Tokomaru 5B	Aneko Tipuna.
77	Katerina Tipuna	Waihuka 1B	Aneko Tipuna.
78	T. A. Coleman	Wahaparata	Aterea Mōkai.
79	Heni Hongara	Maungawaru 2	Awhenata te Wha.
80	Hemi Kakaipu Ratapu	Anaura	Epeniha Ratapu.
81	Ereti Amaru	Mangarara F	Hana Kaara.
82	Turu Riki	Mangahauini 7	Hapi Riki.
83	Turu Riki	Mangahauini 12	Hapi Riki.
84	Apirana Pahina	Whangara B 3	Harata Puhipuhi.
85	Apirana Pahina	Whangara K 3	Harata Puhipuhi.
86	Haua Whakataka	Mangarara	Harate Whakataka.
87	Haua Whakataka	Ngamoe	Harate Whakataka.
88	Haua Whakataka	Te Rahui	Harate Whakataka.
89	Haua Whakataka	Waikura	Harate Whakataka.
90	Haua Whakataka	Waiomatatini	Harate Whakataka.
91	Riwai Puarakau	Waiomatatini	Hemi te Ohuka.
92	Wiremu Karaka	Marahea	Henare Potae.
93	Rora Rangi	Tokomaru K 4B 4	Henare Tuatai.
94	Amiria Tawha	Manutahi 2	Hene Parekura.
95	Maora Mutu	Mangahauini 9	Heni Ngakai Tiera.
96	Apirana Pahina	Tawhiti 1B	Hera Marokau.
97	Peti Fairlie	Twahiti 1F	Hera Marokau Pahewa.
98	Rawiri te Hau	Te Wake 1	Herewini te Hau.
99	Rawiri te Hau	Pouturu 1	Here Tini Huriwaka.
100	Kakai Rihhi Moeke	Puatai 1	Hira Taruke.
101	Heni Waiti	Maungawaru 2	Hiria Wehenga.
102	Rameka Makuru	Paremata 2	Hirini Tikera.
103	Rameka Makuru	Paremata 73 me 73A	Hirini Tikera.
104	Hone te Rua	Paremata 2	Hirini Tikera.
105	Hone te Rua	Paremata 3, 4, 64, 73, 73A	Hirini Tikera.
106	Hare Hautapu	Kaiaua	Hoana Hautapu.
107	Hare Hautapu	Kourateuwhi 1	Hoana Hautapu.
108	Hare Hautapu	Kourateuwhi 2	Hoana Hautapu.
109	Hare Hautapu	Mangatuna 1	Hoana Hautapu.
110	Hare Hautapu	Mangatuna 2	Hoana Hautapu.
111	Hare Hautapu	Mangarara	Hoana Hautapu.
112	Hare Hautapu	Wairoro 2	Hoana Hautapu.
113	Wereta Winiata	Waihoa 2	Hohaia te Wera.
114	Rangi MacPherson	Poarewa	Hohepa Marino.
115	Rangi MacPherson	Kirikirihoa	Hohepa Marino.
116	Rangi MacPherson	Kourateuwhi	Hohepa Marino.
117	Rangi MacPherson	Puatai 1 me 2	Hohepa Marino.
118	Rangi MacPherson	Tuawhatu 3	Hohepa Marino.
119	Rangi MacPherson	Waiomoko	Hohepa Marino.
120	Rangi MacPherson	Pakarae	Hohepa Marino.
121	Hataraka Marino	Kourateuwhi 1c 2	Hohepa Marino.
122	Hataraka Marino	Pakarae 1c	Hohepa Marino.
123	Hataraka Marino	Puatai 1	Hohepa Marino.
124	Hataraka Marino	Tuawhatu 3	Hohepa Marino.
125	Hataraka Marino	Waiomoko 2c	Hohepa Marino.
126	Hura Marino	Pakarae 1c	Hohepa Marino.
127	Hura Marino	Puatai 1	Hohepa Marino.
128	Hura Marino	Tuawhatu 3	Hohepa Marino.
129	Hura Marino	Waiomoko 2c	Hohepa Marino.
130	Heneti te Piri	Ahiateatua	Hohepa te Piri.
131	Heneti te Piri	Akuaku Rawhiti me Rato	Hohepa te Piri.
132	Heneti te Piri	Hauanu	Hohepa te Piri.
133	Heneti te Piri	Makarika	Hohepa te Piri.
134	Heneti te Piri	Mangawhariki	Hohepa te Piri.
135	Heneti te Piri	Ohineakai	Hohepa te Piri.
136	Heneti te Piri	Pahiitaua	Hohepa te Piri.
137	Heneti te Piri	Paokahuru	Hohepa te Piri.
138	Heneti te Piri	Paraeroa	Hohepa te Piri.
139	Heneti te Piri	Tawhiti 1	Hohepa te Piri.
140	Heneti te Piri	Whakaangiangi	Hohepa te Piri.
141	Heneti te Piri	Whakamarutuna	Hohepa te Piri.
142	Tanara Waiti	Mangahauini 7	Hori Patene Waiti.
143	Tanara Waiti	Mangahauini 12	Hori Patene Waiti.
144	Pera Hutana	Makarika K	Hori Raerena.
145	Harata Aratapu	Tuakau Pirauau 1A	Ihaka Ukiuki.
146	Harata Rangiua	Hinekopcka 3A	Ihipera Whanana.
147	Harata Rangiua	Taumata-o-te-Whatiu 1B	Ihipera Fernandez.
148	Heni Waiti	Tokomaru B 5	Ikitini Rangi.
149	Hamuera Tangaere	Marangairoa 1B	Irimana Tangaere.
150	Hamuera Tangaere	Pahautea	Irimana Tangaere.
151	Maraea Sadlier	Kopaatuaki 2	John Sadlier.
152	Maraea Sadlier	Waipiro, Poraka II, Tckiona 7 me 8	John Sadlier.

TONO WHAKATU KAI-RUIWHI KI NGA PAANGA WHENUA.

№ma.	Kai-toua.	Te Ingoa o te Whenua.	Te Tangata kua mate.
153	Taina Amaru	Rotootahe	Karaitiana Amaru.
154	Himiona Kautuku	Mangatuna 1	Karepa Kautuku.
155	A. T. Pahina	Tawhiti 1E	Katerina Hutihuti.
156	Apirana Pahina	Tawhiti 1F	Katerina Tupuhi.
157	Mikaera Pewhairangi	Mangahauini 7	Kooro Kiriahuru.
158	Mikaera Pewhairangi	Mangahauini 7A	Kooro Kiriahuru.
159	Mikaera Pewhairangi	Mangahauini 12	Kooro Kiriahuru.
160	Heni Waiti	Maungawaru 2	Koroniria Wehenga.
161	Karauria Kerekere	Tutamoe 2	Maata Parerata.
162	Te Keepa Tamitere	Ahikouka 1	Maki Peneti.
163	Te Keepa Tamitere	Tapatu	Maki Peneti.
164	Hataraka Temepara	Mangaheia 1B 3A	Manahi Puanga.
165	Iritana Pukepuke	Pakowhai	Maora Hinetuhia.
166	Harata Mauhata	Mangahauini 7B	Maraea Matekino.
167	Harata Mauhata	Mangahauini 10A me 10B	Maraea Matekino.
168	Harata Mauhata	Mangahauini 10C	Maraea Matekino.
169	Harata Mauhata	Mangahauini 16	Maraea Matekino.
170	Apirana Pahina	Mangahauini 1	Maraea Wahakino.
171	Apirana Pahina	Pohautea 2	Maraea Wahakino.
172	A. T. Pahina	Tawhiti 1E	Maraea Wahakino.
173	A. T. Pahina	Whakaumu B	Maraea Wahakino.
174	Harata Kaihe	Mangahauini 7	Matire Wairua.
175	Harata Kaihe	Mangahauini 12	Matire Wairua.
176	Mere Karaka Pouaka	Mangahauini 10	Mauhea Pouaka.
177	Heneti te Piri	Akuaku Rawhiti	Mereana Katakata.
178	Heneti te Piri	Horoera	Mereana Katakata.
179	Heneti te Piri	Mangahauini 7	Mereana Katakata.
180	Heneti te Piri	Ohineakai	Mereana Katakata.
181	Heneti te Piri	Waiomatatini	Mereana Katakata.
182	Harata Pahina	Mangahauini 10	Mereana Pahina.
183	Ereti Amaru	Te Kopua	Mihi te Kani.
184	Ereti Amaru	Marataha	Mihi te Kani.
185	Ereti Amaru	Pukeakura	Mihi te Kani.
186	Ereti Amaru	Pukemanuka 2	Mihi te Kani.
187	Haare Hautapu	Maungawaru 2	Mita Poai.
188	Riwai Kahua	Omaika	Nopia Kahua.
189	Te Pare Pariohe	Waitangirua	Nepia Kahua.
190	Watarawi Rangi	Kopuatarakahi 2C	Patara Rangi.
191	Watarawi Rangi	Maungawaru 3	Patara Rangi.
192	Peta Potini	Waitekaha 5	Patu Marino Paura.
193	Peta Potini	Hurakia 1	Patu Paura.
194	Erana Paea	Tauwhareparae 1A 2	Peta Toto.
195	Erana Paea	Tokomaru K 7	Peta Toto.
196	Erana Paea	Tuakau Pirauau 1	Peta Toto.
197	Huinga Tunua	Waihoa 2	Petere Kohai.
198	Te Hira Paea	Tuakau-Pirauau 1B 2	Perenara Perchia.
199	Hori Tohungia	Maraha	Pineamine Huhu.
200	Hapata Maitai	Mangaheia 2D	Pipiana Kuhukuhu.
201	Hapata Maitai	Pakarac 1 me 2	Pipiana Kuhukuhu.
202	Hera Potae	Mangahauini 7	Pipi te Paka.
203	Hera Potae	Mangahauini 7A	Pipi te Paka.
204	Hera Potae	Mangahauini 12	Pipi te Paka.
205	Hera Potae	Mangahauini 14	Pipi te Paka.
206	Hera Potae	Waihoa 2	Pipi te Paka.
207	A. T. Pahina	Mangahauini 10	Piripi Pahina.
208	A. T. Pahina	Pohautea	Piripi Pahina.
209	Apirana Pahina	Pohautea 2	Piripi Pahina.
210	Te Keepa Tamitere	Tawhiti 1	Popata Tahae.
211	Harata Pahina	Mangahauini 10	Te Pora Pahina.
212	Himiona Awanui	Anaura	Porikapa Toto.
213	Himiona Awanui	Tauwhareparae 1A 1	Porikapa Toto.
214	Himiona Awanui	Tokomaru K 7	Porikapa Toto.
215	Hutana Ihaia	Makarika K	Raiha Takotoroa.
216	Pine Wahapeka	Mangahauini 10B	Rawinia te Awhenga.
217	Peta Potini	Tokoroa 2	Rawinia Patu.
218	Te Rina Tuhirae	Matarau 5	Rawinia Tuha.
219	Winemu Kahure	Mangaheia	Rawiri Kahure ara Tamanui.
220	Ane Karaka	Waimata Raki	Rawiri Tamanui
221	Turu Riki	Mangahauini 16	Rea Riki.
222	Heeni Waiti	Maungawaru 3	Reweti Rangi.
223	Po Rakaitapu	Wharekaka D 3	Riha Rakaitapu.
224	Heeni Waiti	Mangahauini 7B	Ritihia Patupona.
225	Heeni Waiti	Mangahauini 12	Ritihia Patupona.
226	Heeni Waiti	Mangahauini 14	Ritihia Patupona.
227	Heeni Waiti	Waihoa 2	Ritihia Patupona.
228	Heeni Waiti	Maungawaru 3	Ritihia Reweti.
229	Tamati Nehu	Waihoa 2	Ruiru Karewai.
230	Pine Wahapeka	Mangahauini 10B	Ruta te Awhenga.
231	Harata Aratapu	Tauwhareparae	Rutene Ukiuki.
232	Harata Aratapu	Tokomaru 6	Rutene Ukiuki.
233	Harata Pahina	Mangahauini	Taere Pahina.
234	Harata Pahina	Mangahauini 10	Taere Pahina.
235	Arihia McKay	Tutuwhinau	Timi Huini.
236	Haare Hautapu	Maungawaru 2	Tiripa Wharehuihua.
237	Peta Komaru	Mangatuna 2B	Tumaurire Tamakiterangi.

TONO WHAKATU KAI-RIIWHI KI NGA PAANGA WHENUA.

Nama.	Kai-tono.	Te Ingoa o te Whenua.	Te Tangata kua mate.
238	Hineawe Crawford	Marangairoa 1B	Turua Waiti.
239	Mere Winiata	Tawhiti 5	Winiata Ngakaukino.
240	Ereti Amaru	Anaura	Wiremu Konohi.
241	Ereti Amaru	Kaiaua	Wiremu Konohi.
242	Ereti Amaru	Kopuatarakihi	Wiremu Konohi.
243	Ereti Amaru	Mangatuna	Wiremu Konohi.
244	Ereti Amaru	Mangatuna 2	Wiremu Konohi.
245	Ereti Amaru	Marau	Wiremu Konohi.
246	Horiata te Rure	Tauwharepara 2A	Wi te Rure.
247	Hamuera Tangaere	Marangairoa 1B	Wi Tangaere.
248	Hamuera Tangaere	Pohautea	Wi Tangaere.

WHAKAHAERE WHENUA MAORI.

Huinga o te Poari Whenua Maori o te Takiwa o Tairawhiti.

Kihipane, 9 o Tihema, 1916.

HE panuitanga tenet kia mohiotia ai ko nga take e whakahuatia ana i roto i te Kupu Apiti kua tuhia ki raro nei, ka uuaia a te huinga o te Poari Whenua Maori o te Takiwa o Tairawhiti ka tu ki Kihipane, a te Turei, te 9 o nga ra o Hanuere, 1917. a te 10.30 o nga haora i te ata, a muri tata atu ranei ina watea i etahi atu o ona raruraru.

[T. 1917-1.]

R. N. JONES,
Perahitini.

KUPU APITI.

TONO KIA WHAKATUTURUTIA NGA TUKUNGA HOKO.

Nama.	Nama o te Pukapuka.	Te Ingoa o te Whenua.	Nga Ingoa o nga Tangata e whai Take.
1	398	Mangaheia 1B 2A 2	Hingangaroa Takaroki, Wiremu Paaka, me Henare Paaka ki a John Reid Mackintosh.
2	399	Whakapau 5J 3A	John Hikawera Mitchell ki a Matthew Edwards.
3	400	Mangaheia 1B 3B	Hera Piwaka ki a Francis Hicks.
4	401	Papakorokoro 2A 1	Mini Keita Haercone ki a Samuel Kirkpatrick.
5	402	Makauri Rato (wahi), Rota 2 35A	Katerina Takawhaki ki a George Witters.
6	403	Kaiti 336c	Heni Kara ki a John Harold Kane.
7	404	Whangara L Nama 3	Apikara Lardelli, Heni Noanoa, Hare Matenga me Hipirini Whakaotirangi ki a Thomas Fraser, junior.
8	405	Nuhaka 2c 2w 153	Ropitini Whakahemo ki a Tuahine Runga.
9	406	Nuhaka 2c 2w 154	Heneriata Matewai, Pita Mete, Ruiha Pepi, me Timi Harete ki a Tuahine Runga.
10	407	Hereheretau B 4 H me L	Karena Taranui ki a Materoa Huka.
11	408	Piritarau 1c	Petuere Awatere me Hirini Tuahine ki a David John Barry.
12	409	Reporua Nama 1	Pene Heihi ki a Hera Kaiwai me etahi atu.
13	410	Paeroa 1E 5D	Reupena Erueti ki a Phillip Henry Summerfield.
14	411	Puninga 7A	Reupena Rakai Tamihana ki a George Godfrey Duncan MacDonald.
15	412	Puninga 7B	Tawa Maru ki a George Godfrey Duncan MacDonald.
16	413	Rotokautuku 2K	Mary Alice Livingston ki a Robert Hartley Wicksteed.
17	414	Nuhaka 2D 2E 1	Barnard Reed, ara ko Benard Drummond Reed, ki a Agnes Clementina Bowen me William Cooper.
18	415	Matarau 1A 4A	Keapa Wharekura ki a Arthur William Kirk.
19	416	Nuhaka 2B 2A, 2B 2F, me 2B 2C	Tiemi Wirihana ki a Agnes Clementina Bowen me William Cooper.
19A	..	Poutaka Nama 25	Hata Riaki, Rewi Tamihana, me Hoani Riaki ki a Simon Raffol.
19B	..	Poutaka Nama 6	Hiria Kopu, Hata Tipoki, me Whenuaki Tipoki ki a Simon Raffol.
19C	..	Whakapau Nama 5B	Mereaira Raiha ki a Wakahoehoe Puna.
19D	..	Ahirau Nama 2E 1	Mere Roihi me Pere Morete ki a Kate Emily Telford me Violet Ellen Scott.
19E	..	Mangaoae Nama 1P 2	Mere Roihi ki a Kate Emily Telford me Violet Ellen Scott.

TONO KIA WHAKATUTURUTIA NGA TUKUNGA RIIHI.

Nama.	Nama o te Pukapuka.	Te Ingoa o te Whenua.	Nga Ingoa o nga Tangata e whai Take ana.
20	210	Wharaurangi 4E	Maraca Koromiti, Te Ohaki Taringa me Wiremu Hatea ki a R. M. Bell.
21	211	Paremata 1D 2	Hataraka Temepara ki a Reupena Paraone.
22	212	Tokomaru B 4 B 1	Pinereti Rarere ki a Joseph Oates.
23	213	Tahoka Nama 2, 4, me wahi o 5	Mahaki Paraone me Rawhiti Paraone ki a William Claymore Pilmor.

TONO KIA WHAKATUTURUTIA Nga Tukunga Riihi.

Nama.	Nama o te Pukapuka.	Te Ingoa o te Whenua.	Nga Ingoa o nga Tangata e whai Take ana.
24	214	Matarau 1A 7	Mihi Kotukutuku ki a Arthur William Kirk.
25	215	Matarau 1	Mihi Kotukutuku ki a Arthur William Kirk.
26	216	Ngamoe 3B 2	Ruira Travers me Eruera Nehe Kawhia ki a Eva Temple Williams.
27	217	Paeroa 1F 5C 1	Pikiwai Ngarara ki a Helen Goldstine.
28	218	Mahanga 1D 6 me 1D 10	Te Paea Hiwara ki a Agnes Clementina Bowen.
28A	..	Waihoru Nama 2	Otene Pitau, Mere Pitau, me Matene Kaipau ki a Charles Gibson.
28B	..	Toiotekainga	Wiremu Hatea, Maraea Paku, me Rangi Patene ki a Eugene Walter Rivers.

TONO KIA HUIHUI MAI Nga Tangata i raro i Wahi XVIII o te Ture Whenua Maori, 1909.

Nama.	Nama o te Pukapuka.	Te Ingoa o te Whenua.	Te Ahua o te Take hei Whiriwhiringa ma te Huinga.
29	328	Ahirau 2G	Hoko ki a James Edwin Benson.
30	329	Hercheretau B 2	Riihi ki a Matene Huku raua ko Te Otaea Matatai.
31	330	Tutuotekaha 2D	Riihi ki a John MacAndrew.
32	331	Mangawhariki 4	Riihi ki a Hati Whangapirita.
33	332	Matahiia (wahi)	Riihi ki a Lilian Mary Williams.
34	333	Pipiwahakao 2B 4D	Hoko ki a Eva Reynolds.
35	334	Takararoa 2	Hoko ki a Agnes Clementina Bowen.
36	335	Nuhaka 2B 2A	(1.) Kia whakahokia te whanua ki nga tangata no ratou te whenua. (2.) Hoko ki a Agnes Clementina Bowen raua ko William Cooper.

Nga Motini o nga Huihuinga o nga Tangata no ratou te Whenua i raro i Wahi XVIII kia Whakatuturutia.

Nama.	Nama o te Pukapuka.	Te Ingoa o te Whenua.	Te Ahua o te Tono.
37	234	Okahuatiti 1A 3	Riihi ki a Pomare Horsfall.
38	314	Rakaiketeroa E Nama 2	Riihi ki a Edna Gardner Manuel.
39	326	Manukawhitikitiki 1A 3	Hoko ki a Charles Eardely Wilmot Parker.
39A	..	Wharepu Nama 1B	Riihi ki a John Henry Webber.

ERA ATU AHUA TONO.

Nama.	Nama o te Pukapuka.	Te Ingoa o te Whenua.	Te Ahua o te Tono.
40	298	Wharaurangi 4B	(1.) Kia whakaae te Kawana i raro i tekiona 230 ki te mokete a Eparaima Hoera ki a Gaine Carrington. (2.) Kia whakamanaia taua mokete.
41	299	Umuhaku 1A	(1.) Kia whakaae te Kawana i raro o tekiona 230 ki te mokete a Hemi Kiti Mokena raua ko Hemi Ngarangikatuku ki a Harry Hobart Lockie. (2.) Kia whakamanaia taua mokete.
42	300	Waipiro N.T. (Poraka X, Tekiona 2)	Kia rahuitia tetahi wahi hei tuunga whare karakia mo te Hahi Mihinare.
43	301	Taumataomanu 2B	Kia whakamanaia te mokete a nga tangata no ratou a Taumataomanu 2B Poraka ki a Amy Vivienne Donner.
44	302	Puhatikotiko 3B 2B me 3B 2C 1	(1.) Kia whakaae te Kawana i raro o tekiona 230 ki te mokete a Himiona Katipa ki a George Wildish. (2.) Kia whakamanaia taua mokete.
45	303	Mangaheia 2A 2 me 2A 3	(1.) Kia whakaae te Kawana i raro o tekiona 230 ki te mokete a Watarawi Rangi raua ko Heni Rangi ki a John Somerville Nugent (tamaiti) raua ko Agnes Scott Nugent. (2.) Kia whakamanaia taua mokete.
46	304	Anaura, Rota 6	Kia whakaaetia te rihi a Te Hau Kareti ki a William Hall.
47	305	Nuhaka 2E 3A 7	Kia whakakorea te Ota Kaunihera here i raro o Wahi XVI o te Ture.
48	306	Nuhaka 2E 3A Nama 13	Kia whakakorea te Ota Kaunihera here i raro o Wahi XVI o te Ture.
49	307	Nuhaka 2D 2N 4	Kia whakakorea te Ota Kaunihera here i raro o Wahi XVI o te Ture.
50	308	Nuhaka 2D 2L 3	Kia whakakorea te Ota Kaunihera here i raro o Wahi XVI o te Ture.
51	309	Nuhaka 2D 2N 7	Kia whakakorea te Ota Kaunihera here i raro o Wahi XVI o te Ture.
52	310	Nuhaka 2D 2G 8	Kia whakakorea te Ota Kaunihera here i raro o Wahi XVI o te Ture.
53	311	Nuhaka Nama 2D 2P 4	Kia whakakorea te Ota Kaunihera here i raro o Wahi XVI o te Ture.
54	312	Nuhaka 2D 2F	Kia whakakorea te Ota Kaunihera here i raro o Wahi XVI o te Ture.
55	313	Nuhaka 2D 2M 4	Kia whakakorea te Ota Kaunihera here i raro o Wahi XVI o te Ture.
56	314	Paeroa 2E 2C	Kia whakaputaina he kupu tohutohu e panuitia ai kua mutu taua whenua te ckengia e Wahi XV o te Ture.
57	315	Paeroa 2E 2D	Kia whakaputaina he kupu tohutohu e panuitia ai kua mutu taua whenua te ckengia e Wahi XV o te Ture.
58	316	Nuhaka 2A 4K	Kia whakakorea te Ota Kaunihera here i raro o Wahi XVI o te Ture.

Whakaaturanga ka tu he Huinga o nga Tangata no ratou a Parihaka Nama 39 i raro i Wahi XVIII o te Ture Whenua Maori, 1909.

REKUREIHANA NAMA 52.

TENEI te Poari Whenua Maori o te Takiwa Whenua Maori o Aotea ka whakaatu ka tu he huinga o nga tangata no ratou a Parihaka Nama 39, i runga i te whakahaerenga o Wahi XVIII o te Ture Whenua Maori, 1909, ki Niu Paremata a te Hatarei, te 13 o nga ra o Hanuere, 1917, a te 11 o nga haora i te ata, hei whiriwhiri i te motini e whai ake nei:—

“Ko taua whenua tetahi wahi ranei me hoko ki te Karauna mo te moni £127.”

I tuhia ki Whanganui i tenei te 11 o nga ra o Tihema, 1916.

TIAKI (J. B. JACK),
Perehitini.

Tekiona i nga Taone Maori o Tokaanu, Pipiriki, Potaka (Utiku) ka Riihitia i runga i te Akihana Tuwhera ki te Katoa; me etahi Whenua Paamu hoki kei Ruapirau, Whanganui Awa me Whangapehu.—(Mapi Nama 39.)

Tari o te Poari Whenua Maori o te Takiwa o Aotea, Whanganui, 30 Noema, 1916.

KO nga tekiona e huaina nei i roto i te Kupu Apiti Tuatahi me te Kupu Apiti Tuarua ki tenei panuitanga ka riihitia i runga i te akihana tuwhera ki te katoa ka tu ki te Tari Whenua Maori, Whanganui, a te Paraire te 5 o nga ra o Hanuere, 1917.

Ko nga riihi mo nga tekiona taone e mau ake nei ka tukua i raro i nga tikanga o te Ture Taone Maori, 1910, kia rua tekau ma tahi nga tau o ia riihi, me te whai mana mo ake tonu atu ki te whakahou i te riihi a te mutunga o ia rua tekau ma tahi tau mo te moni reti e rite ana ki te 5 paiheneti o te wariu whakapaingakore o ia tekiona a te wa e whakahoutia ai te riihi.

Ko nga riihi mo nga tekiona paamu, ka tukua i raro i te Ture Whenua Maori, 1909, mo nga tau e rua tekau, me te whai mana ki te whakahou i te riihi mo tetahi atu rua tekau tau mo te moni reti e rite ana ki te 5 paiheneti o te wariu whakapaingakore a te wa e whakahoutia ai te riihi.

KUPU APITI TUATAHI.

WHENUA KA RIIHITIA I RARO I TE TURE TAONE MAORI, 1910.

Rota.	Poraka.	Tekiona.	Nga Eka.	A raro o te Moni Reti ia Tau.
<i>Taone o Tokaanu.</i>				
			E. R. P.	£ s. d.
1	I	3	2 3 18	0 15 0
2	I	6	4 0 0	2 0 0
3	I	7	4 0 0	2 10 0
4	I	8	3 0 0	3 0 0
5	I	9	3 0 0	1 10 0
6	I	12	2 2 0	1 10 0
7	I	15	3 0 0	1 0 0
8	I	23	3 0 0	1 0 0
9	I	10	3 0 0	1 10 0
10	I	13	2 0 0	1 0 0
11	I	17	1 2 0	1 0 0
12	I	19	1 0 0	0 15 0
13	II	2	0 1 0	1 10 0
14	II	3	0 1 6	1 10 0
15	II	4	0 1 0	1 10 0
16	II	5	0 1 0	1 10 0
17	II	6	0 1 0	1 10 0
18	II	7	0 1 0	1 10 0
19	II	8	0 1 0	1 5 0
20	II	9	0 1 0	1 5 0
21	II	10	0 1 0	1 0 0
22	II	11	0 1 0	1 0 0
23	II	12	0 1 0	1 0 0
24	II	13	0 1 0	1 0 0
25	II	14	0 1 0	1 10 0
26	II	15	0 1 0	1 10 0
27	II	16	0 1 0	1 10 0
28	II	17	0 1 0	1 10 0
29	II	19	0 1 0	1 10 0
30	II	21	0 1 0	1 10 0
31	III	1	1 2 1	2 10 0
32	III	2	2 0 0	2 10 0
33	III	3	2 0 0	2 10 0
34	III	4	4 0 11	2 10 0
35	III	5	0 2 0	1 0 0
36	III	10	0 2 0	1 0 0
37	III	11	0 2 0	1 0 0

Rota.	Poraka.	Tekiona.	Nga Eka.	A raro o te Moni Reti ia Tau.
38	III	12	0 2 0	1 10 0
39	III	13	1 0 0	1 10 0
40	III	14	0 2 0	1 10 0
41	III	15	1 0 0	1 10 0
42	III	16	0 2 0	1 10 0
43	III	17	1 0 0	1 10 0
44	III	18	0 2 0	1 10 0
45	III	21	1 0 0	1 10 0
46	IV	6	0 1 0	1 0 0
47	IV	7	0 1 0	1 0 0
48	IV	10	0 1 0	1 0 0
49	IV	11	0 1 0	1 0 0
50	IV	14	0 1 0	1 10 0
51	IV	15	0 1 0	1 10 0
52	IV	18	0 1 0	1 10 0
53	IV	19	0 1 0	1 10 0
54	IV	22	0 1 0	1 10 0
55	IV	23	0 1 0	1 10 0
56	IV	25	0 1 0	1 10 0
57	IV	26	0 1 0	1 10 0
58	IV	28	0 1 0	1 10 0
59	IV	29	0 1 0	1 10 0
60	IV	31	0 1 0	1 10 0
61	IV	32	0 1 0	1 10 0
62	V	9	7 0 18	1 5 0
63	V	14	7 3 0	2 10 0
64	VI	5	0 1 0	1 10 0
65	VI	7	0 1 0	1 10 0
66	VI	8	0 1 0	1 10 0
67	VI	11	0 1 0	1 0 0
68	VI	12	0 1 0	1 0 0
69	VI	16	0 1 0	1 0 0
70	VI	17	0 1 0	1 0 0
71	VI	20	0 1 0	1 0 0
72	VI	21	0 1 0	1 0 0
73	VI	23	0 1 0	1 0 0
74	VI	24	0 1 0	1 0 0
75	VI	26	0 1 0	1 0 0
76	VI	27	0 1 0	1 0 0
77	VI	32	0 1 0	1 0 0
78	VI	33	0 1 0	1 0 0
79	VI	34	0 1 0	1 10 0
80	VI	35	0 1 0	1 10 0
81	VI	36	0 1 0	1 10 0
82	VI	37	0 1 0	1 10 0
83	VI	38	0 1 0	1 10 0
84	VI	39	0 1 0	1 10 0
85	VI	40	0 1 0	1 10 0
86	VI	41	0 1 0	1 10 0
87	VI	42	0 1 0	1 0 0
88	VI	43	0 1 0	1 0 0
89	VI	45	0 1 0	1 0 0
90	VI	46	0 1 0	1 15 0
91	VI	47	0 1 0	1 15 0
92	VI	48	0 1 0	1 15 0
93	VI	49	0 1 0	1 15 0
94	VI	51	0 1 0	1 15 0
95	VI	52	0 1 0	2 0 0
96	VI	53	0 1 0	2 0 0
97	VI	54	0 1 0	2 0 0
98	VI	55	0 1 0	2 0 0
99	VI	56	0 1 0	2 0 0
100	VI	57	0 1 0	2 0 0
101	VIII	1	1 0 0	1 10 0
102	VIII	2	1 0 0	1 10 0
103	VIII	5	8 0 0	2 0 0
104	IX	1	41 3 18	5 0 0

Ko tenei taone ko Tokaanu kei te pito tonga o Taupo Moana. E taea atu ai me tika ma te tereina ki Waiouru ka haere atu i reira ma te kooti ki Tokaanu. Ko tetahi huarahi me haere ki Tapuacharuru, Taupo, ka eke atu ai i runga i te tima ki Tokaanu. Kei te mahia i naianei tetahi rori atu i Waimarino Reriwe Teihana ki Tokaanu, e toru tekau ma rima maero te roa o aua rori. He waiariki kei Tokaanu, a kei reira etahi whare kaukau puia e tu ana.

Potaka Taone Maori.

105	I	8	0 1 0	0 15 0
106	I	9	0 1 0	0 15 0
107	I	10	0 1 0	0 15 0
108	III	7	1 0 0	1 10 0
109	III	9	0 1 0	0 15 0
110	V	4	0 1 0	1 0 0
111	VI	Wahi 6	0 1 0	1 0 0

Ko Potaka Taone kei te taha o Utiku Reriwe Teihana, e rima maero te tawhiti i Taihape.

Rota.	Poraka.	Tekiona.	Nga Eka.	A raro o te Moni Reti ia Tau.		
				£	s.	d.
<i>Pipiriki Taone.</i>						
112	I	2	2 0 0	1	0	0
113	I	3	2 1 32	1	0	0
114	IV	5	5 1 2	5	0	0
115	IV	6	5 0 32	5	0	0
116	IV	7	5 2 0	5	0	0
117	IV	8	7 3 23	5	0	0
118	IV	16	23 3 23	5	0	0
119	V	12	0 1 0	1	0	0
120	VI	1	0 1 30	1	10	0
121	VI	3	0 1 0	1	10	0
122	VI	4	0 1 0	1	10	0
123	VI	2	0 1 26	2	10	0
124	VI	5	0 1 0	2	10	0
125	VI	6	0 1 0	2	10	0
126	VI	7	0 1 16	2	10	0
127	VI	8	0 1 5	2	10	0
128	VI	9	0 2 9	2	10	0
129	VI	10	0 1 15	0	15	0
130	VI	11	0 1 8	0	15	0
131	VIII	2	0 1 8	0	10	0
132	VIII	9	0 1 12	0	10	0
133	IX	7	0 1 0	0	10	0
134	X	3	0 2 0	2	0	0
135	X	4	0 2 0	2	0	0
136	X	5	0 3 0	2	0	0

Kei te taha o Whanganui Awa tenei taone e tu ana, e ono tekau maero te tawhiti i Whanganui Taone. E tac ai te tangata ki reira me tika ma runga tima, me haere ranei ki Ohakune eke atu ai ki runga i te kooti ki Pipiriki.

KUPU APITI TUARUA.

Wahanga o Ohotu Nama 1 Poraka, e tata ana ki Ruapirau, Koriniti, Whanganui Awa, Poraka XI, Takiwa Ruuri o Tauakira.

ROTA 137, Wahanga 8, Tekiona 3A: E 81 eka 1 ruuri e 20 paati: Kotahi hereni me te hikipene (1s. 6d.) a raro o te moni reti mo ia eka i ia tau.

Rota 138, Wahanga 9, Tekiona 3A: 158 eka e 2 ruuri e 6 paati: Kotahi hereni me te hikipene (1s. 6d.) a raro o te moni reti mo ia eka i ia tau.

He ngaherehere enei tekiona; he pai te oneone. Me haere i runga tima ma Whanganui Awa e taea atu ai enei whenua.

Wahanga o Rakautaua Poraka, Whangahu, Poraka XIV, Takiwa Ruuri o Ikitara.

Rota 139, Tekiona 2B: E 50 eka. £1 12s. 6d. a raro o te moni reti mo ia eka i ia tau.

Ko tenei whenua kei waenganui o Rakautaua Rori me Whangahu Awa, e rua maero ki te taha ki tai o Whangahu Reriwe Teihana. He whenua tino pai, he parahua katoa hoki.

E £400 te wariu o nga whakapainga o runga. Me utu e te kai-tango rihi aua whakapainga ki te moni, ki te kore e taea e ia tera, me hoatu e ia he mokete ki te Poari mo taua £400 moni, kia £5 te paiheneti mo ia rau o aua moni i ia tau, me te whai mana ki te whakahou i te rihi mo etahi atu tau e rua tekau. Ka whai mana noa atu te kai-tango rihi ki te whakaea i te mokete, i tetahi wahi ranei o te mokete, a tana wa e whiwhi ai ia i te moni hei whakaea.

WHAKAMARAMATANGA.

Ko etahi atu whakamaramatanga mo nga tikanga o nga rihi o nga whenua e mau i runga nei me tiki atu i te tari o te Hekeretari mo nga Mea Maori, kei Poneke, me tiki atu ranei i te tari o te Poari Whenua Maori o te Takiwa o Aotea, kei Whanganui.

J. B. JACK,

Perehitini o te Poari Whenua Maori o te Takiwa o Aotea.

Whenua Maori ka Hokona i runga i te Tena (Tender) e Tuwhera ana ki te Katoa.

Tari o te Poari Whenua Maori o te Takiwa o Waikato-Maniapoto, Akarana, 12 Tihema, 1916.

HE Panuitanga tenei, i runga i nga ritenga o te Ture Whenua Maori, 1909, me nga rekureihana i raro i taua Ture, ka ahei te tuku-a-tuhitui mai i nga tena (*tenders*) ki te tari o te Poari Whenua Maori o te Takiwa o Waikato-Maniapoto, kei Akarana, tae noa ki te 5 o nga haora i te ahiahi o te Mane te 29 o nga ra o Hanuere, 1917, mo te hoko o nga whenua e huaina nei i roto i te Kupu Apiti ki tenei.

KUPU APITI.

TAKIWA WHENUA O AKARANA.—NGA TAKIWA RUURI O MANGAORONGO, O TUHUA, ME HARATAUNGA.

Rangitoto A 18a Nama 2.

ROTA 1, Wahanga 13, Poraka XI, Takiwa Ruuri o Mangaorongo: E 302 eka e 2 ruuri; £1 5s. a raro o te utu mo ia eka.

He kapi i te rarauhe me te manuka tenei whenua, he pai tonu takoto.

Rota 2, Wahanga 7, Poraka XII, Takiwa Ruuri o Mangaorongo: E 359 nga eka; £1 5s. a raro o te utu mo ia eka.

Rota 3, Wahanga 8, Poraka XII, Takiwa Ruuri o Mangaorongo: E 306 nga eka; £1 5s. a raro o te utu mo ia eka.

He kapi onei whenua i te rarauhe me te manuka, haunga te 60 eka kei runga i Wahanga 7, he ngaherehere tera; he whai wai, he whenua pai mo te hipi.

Rota 4, Wahanga 9, Poraka XII, Takiwa Ruuri o Mangaorongo: E 330 nga eka; £1 15s. a raro o te utu mo ia eka.

He rarauhe he manuka nga taru o runga; he pai te oneone.

Rota 5, Wahanga 1, Poraka XVI, Takiwa Ruuri o Mangaorongo: E 457 nga eka; £1 a raro o te utu mo ia eka.

He rarauhe he manuka nga taru o runga; he ahua pungapunga te oneone.

Rota 6, Wahanga 2, Poraka XVI, Takiwa Ruuri o Mangaorongo: E 248 nga eka; £1 15s. a raro o te utu mo ia eka.

He rarauhe he manuka nga taru o runga; he pai te oneone; e 20 nga eka ngaherehere.

Rota 7, Wahanga 4, Poraka XVI, Takiwa Ruuri o Mangaorongo: E 762 eka e 3 ruuri; £1 5s. a raro o te utu mo ia eka.

Rota 8, Wahanga 5, Poraka XVI, Takiwa Ruuri o Mangaorongo: E 905 nga eka; £1 5s. a raro o te utu mo ia eka.

Rota 9, Wahanga 6, Poraka XVI, Takiwa Ruuri o Mangaorongo: E 811 eka e 3 ruuri; £1 10s. a raro o te utu mo ia eka.

He ngaherehere katoa, haunga te taha ki raro o ia wahanga, he wahi iti o reira, he rarauhe he manuka nga taru o runga. He pai te oneone; he tino whenua mo te hipi.

Rangitoto-Tuhua 74b, Tekiona 1.

ROTA 10, Wahanga 1, Poraka XI me XV, Takiwa Ruuri o Tuhua: 1,057 eka e 8 paati; e £2 a raro o te utu mo ia eka.

He kapi te nuinga o tenei whenua i te rarauhe ururua te tupu; he iti te wahi o te whenua e tupungia ana e te manuka. He ahua pai te oneone; ka taea te nuinga te parau. E iwa maero te tawhiti o taua whenua i Taumarunui; e taea atu ai me tika ma te huarahi hoiho me te rori kaata, atu i Taumarunui ki taua whenua.

Mochau Nama 2a Nama 2b.

ROTA 11, Wahanga 1, Poraka VI, VII, me IX, Takiwa Ruuri o Harataunga: 1,860 nga eka; £1 a raro o te utu mo ia eka.

He whenua pukepuke; he ngaherehere tetahi wahi, he rarauhe he manuka etahi wahi; kotahi tua-ono o te whenua kua tupungia e te karaihe; he nui te wai o te whenua, he maha hoki ona awa ririki. E taea atu ai me tika ma Kennedy Bay, hawhe maero te tawhiti, a tekau maero te tawhiti i Karamaene.

WHAKAMARAMATANGA.

Me tiki atu nga mapi o nga whenua nei me nga pukapuka tino whakamarama i nga tikanga e hokona ai aua whenua, me nga pukapuka tena (*tender forms*) i te tari o te Poari Whenua Maori o Waikato-Maniapoto, Akarana, i nga poutapeta tutata ranei ki nga whenua ka hokona nei; me tiki atu ranei i te tari o te Hekeretari mo nga Mea Maori, kei Poneke.

A. G. HOLLAND,

Perehitini o te Poari Whenua Maori o te Takiwa o Waikato-Maniapoto.

PANUITANGA I RARO I TE TURE MO NGA MAHI MO TE KATO, 1908.

HE whakaaturanga tenei e mea ana te Poari mo nga Kura o te Takiwa o Akarana ki te tango, i raro i nga tikanga o te Ture mo nga Mahi mo te Katoa, 1908, hei turanga kura i raro i nga ritenga o te Ture mo nga Kura, 1914, i te whenua e whai ake nei, ara:—

Katoa tera pihi whenua, tona nui kotahi eka tekau ma toru paati e rua tehimara paati, ara ko tetahi pihi whenua kei roto i Poraka XIV, Takiwa Ruuri o Hastings, e tata ana ki Te Puri, Thames, ara ko te whenua kua maakatia N.L. i runga i te mapi kei te Tari Ruuri a te Kawanatanga i Akarana e takoto ana, Nama 12267B (puruu). Nga rohe: ki te tonga ko Te Karaka Poraka; ki te rato-ma-raki ko te moana o Hauraki; ki te rawhiti me te rawhiti-ma-raki ko te rori o te katoa.

Ko te mapi o taua whenua kua whakatakotoria ki te Poutapeta i Te Teemu, kei reira e takoto ana hei tirohanga

ma nga tangata katoa i nga haora e tuwhera ana taua Poutapeta.

Ko nga tangata katoa e whai take ana mehemea he take tika a ratou hei whakahe e kua ai e whakaarahia taua whare kura mo te katoa, e kua ai ranei e tangohia taua whenua, me tuku-a-tuhituhi mai aua whakahe i roto i nga ra e wha tekau timata atu i te ra ruatahi i perehitia ai tenei panuitanga, me tuku mai ki te Poari mo nga Kura o te Takiwa o Akarana, ki tona tari i Williamson's Chambers, Hoterani Tiriti, Taone o Akarana.

I tuhia ki Akarana i tenei te 9 o nga ra o Tihema, 1916.

J. D. MCKENZIE,

Tiamana o te Poari mo nga Kura o te Takiwa o Akarana.

RICHARD CROWE,

Hekeretari o te Poari mo nga Kura o te Takiwa o Akarana.

WHAKAMARAMATANGA. Ko tenei panuitanga no te 9 o nga ra o Tihema, 1916, i perehitia tuatahitia ai ki roto ki te *Niu Tireni Herara* (the *New Zealand Herald*). 782

Whakaaturanga i nga Tikanga e uru ai te Maori hei Hoia.

WHAKAMARANA KI Nga MAORI E HIAHIA ANA KIA URU HEI HOIA.

(1.) Te Ritenga o te Whakauru.

ME tonu ki te *Recruiting Officer*, a mana e tubituhi nga kupu mo roto i te Kaari Rehitatanga e tuku atu ki te Tari mo te Whawhai. Kia tae atu te kupu a te Tari kia haere te tangata e whakauru ana i a ia kia tirohia e te takuta, hei reira ra ano ia whakarere ai i tana mahi i whiwhi orange ai ia mona.

(2.) Tirohanga e te Takuta.

A tona wa ka tae atu he kaari ki te tangata e whakauru ana hei hoia hei whakaatu ki a ia i te taima me te kainga e tirohia ai ia e te takuta. Ki te paahitia ia ka tukuna atu ia i reira tonu ki te puni hoia (*camp*).

(3.) Ki te Hikitia te Kainga Noho.

Ki te haere te tangata e whakauru ana hei hoia ki tetahi atu kainga noho ai, me whakaatu mai e ia ki te Tari te ingoa o te kainga. Ki te haere ia ki tetahi atu takiwa me rehitia ia ki taua takiwa.

(4.) Nga Tikanga o te Whakauru.

Ki te uru te tangata ka mau tonu ia hei hoia a mutu noa te whawhai a tae noa ki te wa e hoki mai ai ki Niu Tireni tiaatingia ai.

(5.) Te Oati ki te Kingi.

Ko ia hoia me oati i te Oati Piri Pono ki te Kingi, a me baina rawa i te pukapuka pera kua oti te whakarite.

(6.) Etahi Tikanga.

Ko te pakeke o te tangata hei te rua tekau tau tae atu ki te wha tekau tau.

Ko te teitei o te tangata kua e poto iho i te 5 putu 4 inibi.

Ko te taumaha kua e nuku atu i te tekau ma toru toone Me tangata totika mo te whawhai.

(7.) Tirohanga e te Takuta.

Ko te titiro a te takuta he kowhiti i nga tangata maia, tangata ora, e rite ana mo te whawhai, ara i nga mea kaore

he mate o te tinana, o nga karu, o nga taringa; kaore he whaturama, kaore he hukiki, a e ora ana nga niho hei ngau-ngau i ana kai.

(8.) Nga Pu me nga Kakahu.

Ma te Kawanatanga o Niu Tireni e whakarite, kaore he utu.

(9.) Ko te Utu mo te Hoia.

Ko te utu mo nga hoia e uru ana ki te *Expeditionary Force* i te marama tuatahi i te puni (*camp*) ko te utu ano e utua nei ki nga hoia o te *Territorial Force*, ara kia 4s. i te ra mo te paraiwete. Ko tenei moni ka whakaputaina ki ia hoia i ia tekau ra i ia tekau ma rima ra ranei.

Ka pau te marama tuatahi ka whakanukuhia ake te moni kia rite ki te moni e utua ana ki nga hoia o te *Expeditionary Force*, ara kia 5s. i te ra mo te paraiwete. Ka tangohia i roto i tenei moni nga moni e whakaritea e te hoia kia utua ki tetahi atu tangata.

Ina eke ki runga ki te kaupuke hari i nga hoia ki te whawhai e 2s. tonu te moni mo te ra e whakaputaina, ko te toenga, ara te 3s. i te ra, mehemea kaore ano i whakaritea e te hoia kia utua ki tetahi atu, ka puritia taihoa e whakaputa ki taua hoia, ara kia tiaatingia ra ano ia, kia hoki mai ra ano ranei ki Niu Tireni; ki te mate te hoia ka whakaputaina taua moni ki tona uri tata i runga i ta te ture.

(10.) Kereeme a nga Whanaunga tata mo tetahi Oranga.

Ina tae ia hoia ki te puni (*camp*) me haina ia i tetahi puka puka whakamana i te Tari mo te Whawhai ki te tango i tetahi taha o tana moni kua whakatoea ra, i te hawhe ranei o tana moni, hei oranga, ina tonoa, mo ona whanaunga tata e noho kore orange ana. "Whamere" tona tikanga ko te wahine, ko nga matua, ko nga tamariki ranei a taua hoia, ko tetahi tangata ranei i whakataua ki a ia, a muri atu ranei whakataua ai ki a ia, tetahi ota-oranga i raro i te Ture mo nga Tangata Rawa-kore, 1910.

CONTENTS.

LANDS—	PAGE
Extending Prohibition of Alienation of certain Native Lands to Private Persons	829-830
Prohibiting Alienation of certain Native Lands to Private Persons	830
Intention to take Land for a Road	831
Taking Land for a Public School-site at Te Puru, Thames	843-844
Native Lands for—	
Lease by Public Auction, Aotea District	842-843
Sale by Public Tender, Waikato-Maniapoto District	843
NOTICES—	
Sitting of the Native Land Court at—	
Taupo	831-835
Whangarei	835
Uawa	836-840
Sitting of the Appeal Court at Tokomaru Bay	835
Meeting of the Tairawhiti Maori Land Board at Gisborne	840-841
Meeting of Assembled Owners, Aotea District	842
Instructions to Maoris desiring to enlist: How to do so	844

I taia i runga i te Mana o te Kawanatanga o Niu Tireni, e MAKAHIA MAAKA, Kai-ta a te Kawanatanga, Peneke.